

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PETRE PÂRVAN, Luiza

Centimetri de viață : poeme-jurnal : (2002-2015|2017) / Luiza Petre
Pârvan, Alexandra Pârvan. - București : Eikon, 2025

ISBN 978-606-49-1575-7

I. Pârvan, Alexandra
821.135.1

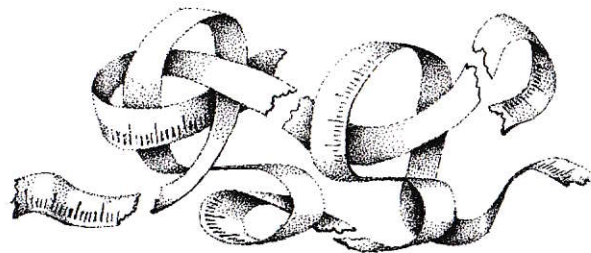
Copertă: Răzvan Mitulescu

Editor: Valentin Ajder

LUIZA PETRE PÂRVAN
&
ALEXANDRA PÂRVAN

CENTIMETRI DE VIAȚĂ
Poeme-jurnal
(2002-2015 ||||||||| 2017)

Fragmente din jurnalele Luizei Petre Pârvan
aranjate în poeme de Alexandra Pârvan

E I K O N

București, 2025

CUPRINS

Biobibliografie a primei autoare (vocea cărții)	13
Prefață	16
Poeme-Jurnal	127
Persoanele („Oamenii de hârtie”)	127
Ultimii centimetri	129
Mă lupt cu orele nopții	131
Centimetru cu centimetru	133
Firul scrisului	135
Floral, nu știu de unde	136
Existau încă, acolo, intacte	137
Azi se zice „look”	138
Dar ce rămâne după dvs?	140
Eșecuri existențiale	141
Blecher a stat numai așa	142
Totul e decolorat și prăfuit	144
Azi e ultima zi	146
Mă documentez în continuare pragmatic	148
Știe oare cineva?	149
Un prilej de surmenaj	151
Mai am puțin și voi muri din nou	153
Bucuria nu mai izbucnește nestăvilit	154
Vârtejul coborârii în moarte	156
Încerc să umplu golul din suflet	157
A înnoda firele rupte de timp	159

Marea dificultate de a-ți asuma trupul	160
Nestingherit, zgomotul bulevardului	162
Dulceață de vișine	164
Toate blestemele în lipsa mea	166
Antrenament pentru moarte	167
Marile iubiri	168
O geantă grenă	170
Viață de o zi	171
Cartea mea, 20-30 de secunde	172
Mă pregătesc pentru acest ultim moment	173
Pragmatic și cotidian, în toate sensurile	175
Mușuroaie de pământ înghețate	177
Oarecum oficial	179
Tristă, fără o motivație anume	180
Infernul total	181
De o puritate dureroasă	183
Multe întrebări din toate părțile	185
Față de sfânt, cu pantaloni scurți	186
Cât ar mai fi de trăit pentru mine	188
Lucrurile... destul de sumbre	190
Totul fără durată	192
Din marea lor splendoare	
n-a mai rămas nimic	193
Cuvinte care nu spun nimic	195
În aer – tensiune și mister	198
Centru	199
15 ianuarie: Ecouri de Eminescu	200
Mâna înghețată îmi taie firul gândurilor	201
Geografie literară	202
O mică mulțumire	203
Peste durerea vieții, Pessoa	204
Pentru fiecare centimetru de viață	207
Par o străină	209

Stă între visuri	210
Ce slabi suntem în fața vieții	212
Puțin roz în obraji	214
Dedicat vârstei mele	215
Un om se deschide către celălalt	216
Astăzi străzile sunt goale	217
Ascult timpul	218
Încă o zi	219
Detășarea, dar	220
Viața în care sfârșești pus într-un sicriu	222
Și mai singură	223
O zi de o banalitate perfectă	224
Amintiri la umbra unui copac bătrân	226
Pornit încetișor spre soare	228
Un sfârșit brusc e de preferat	230
Seamănă a timp mort	231
Un bulgăre de zăpadă rostogolit mereu	232
A-realul artei	234
Doar acest puțin	236
O cheamă Maria	238
Toate cele au devenit nesigure	240
Pictând literele	241
Lumea merge înainte fără mine	242
Singura mișcare posibilă, curgerea orelor	243
Florile de gheață	244
Tradițiile astea	245
Sărbătorile – poverile	246
Am renăscut, s-ar zice	248
Chiar cu riscul de a ne împiedica	250
Bat clopotele	252
Mai multul	254
Aș zice chiar normală	256
Aer liber, prin locuri puțin populate	257
Zăpada mieilor	258

Mulți în jur se mirau de liniștea mea	260
Viitorul, cam neclar	261
Jurnalul umple	262
Mă agită necreator	263
15 iunie: Umbra lui Eminescu	264
Clătitele din iarna viitoare	265
Sânziene, eres peren	266
Fiindcă, ce poți să faci?	267
Prea multe ore	268
Cei rămași, mergem înainte	269
Completez integrale	270
Nimicuri absolut banale	271
Pune totul pe seama pălăriei	272
Finalurile se scriu de la sine	273
Să se cânte Bach	274
Și totuși... real	276
Așteaptă tortul tradițional	277
În plasa ei nevăzută	279
Grația de altădată	280
Oglinda, mai necruțătoare	281
Nu vrea să devină adult	283
În vechiul fotoliu rupticat	285
Aceleași lucruri ca și ieri	286
Nimic nu mă îndeamnă la scris	287
Calea zarului întâmplător	288
O lehamite de viață, în singurătate	289
Azi e liniștea normalului	290
Monotonie perfectă	292
O casă învechită, două baricade	294
Timpul meu trist	296
Poftim, tic-tac-ul ceasului	297
Tot mai singură	299
A fi pe jumătate	301
Bujorii sunt toți înfloriți	303

Teii, o pauză senină	304
Singură, ca ceva firesc	305
Mă întâmpină vesel	307
Se apropie cu pași lenți toamna aurie	308
Pantofi negri	309
Timpul, cu nonșalanță	310
În final se rupe vraja	311
Nume cu aer de secol XIX	312
Mama urșeților	314
Liniștită acum	315
Lăsăm totul hazardului	316
Doctor în filosofie	317
Să am destule cărți de citit	319
Amân gândurile rele	320
Adevărat și prelungit patriarhat	321
Cadavrele gândacilor	322
Tot cu eșec	323
Eu – așteptare, așteptare	325
De la răscruce	327
Să simți pulsul vieții	328
Aduța a zburat peste canal	329
Pe mâna dreaptă, o mânășă roșie	330
Am lipsuri, se vede	332
Nu împlinim nimic	334
Ocupată cu supraviețuirea	335
Zilele se trec goale	336
Timpul îmi dă emoții	337
Întomnarea	338
Monotonie obositoare	340
Cu prietenul meu, bastonul	341
Moartea... nu știi cât va dura	342
Acum – respiro	344
Fotografii cu „Oameni de hârtie” din volum	345

*

Poemele din volum au fost scrise exclusiv din cuvintele Luizei Petre Pârvan (fragmente preluate din jurnalele ei) de către Alexandra Pârvan. Cea din urmă semnează singură această Prefață. Ca atare, în expunerea ce urmează, persoana I singular e folosită de către și pentru a doua autoare a cărții.

Inițiativa în sine și acest fel de a scrie poezie sunt cu totul noi, din câte știu, și pun probleme vii și aparte legate de identitatea auctorială, precum și a textului însuși, deși el este extras din jurnale neschimbat. Astfel, de pildă, îndată ce am spus că am scris poemele din cuvintele altei persoane, mi-am dat seama că această afirmație e deopotrivă adevărată și falsă. Dacă eu am scris poemele, atunci mai sunt cuvintele altuia? Dacă fără mine poemele nu existau și dacă ele sunt un produs artistic (și nu un simplu decupaj mecanic), vocea poemelor nu este și a mea? Și dacă eu le-am compus, nu sunt eu prima lor autoare? Eu, Alexandra Pârvan autoare a poemelor, iar Luiza Petre Pârvan autoare a jurnalelor. Dar nu. Fiindcă poemele nu ar fi existat fără jurnale și niciun cuvânt din ele nu este al meu. Apoi, sunt acestea poeme sau jurnal, iar dacă ambele, atunci mai este vorba de *același* jurnal ca cel scris de Luiza Petre Pârvan, chiar dacă doar cuvintele ei sunt reproduse? Acest nou jurnal, sub formă de poeme, alcătuit din cuvintele primului jurnal (propriuzis), mai vorbește el de aceeași autoare a jurnalului inițial sau modifică identitatea persoanei care scrie jurnalul? Și, de fapt, cine scrie poemele-jurnal? Eul auctorial cui aparține? Nu există un unic răspuns la niciuna din aceste întrebări.

Introducerea de față tratează următoarele: o seamă de paradoxuri întâmpinate în această formă de a crea, descoperirile făcute pe parcursul alcătuirii poemelor, detalii privind contextul,

temele și conținutul poemelor, modul cum au fost „scrise” (compuse) de mine, deși tot ce apare scris aparține altei persoane, în ce scop și cu ce dificultăți am realizat acest lucru, lămuriri despre structura de ansamblu a cărții și *cine este* Luiza Petre Pârvan în poemele-jurnal. Includ și discut în această Prefață și material existent într-un jurnal care nu a fost transpus în poeme, considerând că anumite reflecții apărute acolo, în special referitoare la o încercare decisivă (întâlnirea cu moartea a primei autoare) – pot ajuta cititorul să primească mai avizat textul și tonul poemelor oferite în acest volum.

O experiență a teoriei (literare) și o teorie a experienței

Nu sunt teoretician al literaturii, iar aici urmăresc să fac o analiză bazată nu pe teorie, ci pe experiența *mea* de a scrie, în maniera unică solicitată de această carte și explicată mai sus. Riscul ca unele reflecții să pară primitive unui specialist în teorie literară îl asum, fiindcă vine cu o compensare intrinsecă: în măsura în care experiența descrisă de mine sprijină sau pune în lumină teorii bine încetățenite, ea are tocmai valoarea necesară oricărei teorii, anume a verificării și confirmării aplicative. Aspectele analizate aici pot privi teoria literară, dar ele nu au fost *teorie* pentru mine, ci o încurcată, dificilă și ultimamente imposibil de elucidat experiență de cititor, interpret și autor al unor texte care nu îmi aparțin, dar pe care le semnez legitim. Cum se poate intui deja, această secțiune va fi cu deosebire marcată de aporii.

Cele mai fertile contradicții ale acestei forme de a crea pornesc din aceasta, primară, a alterității propriei scriituri: deși eu am scris poemele, în viață fiind (între 20 dec. 2017 - 3 mar. 2025), ele sunt niște poeme postume ale Luizei Petre Pârvan (9 dec. 1943 - 15 dec. 2017). Poemele sunt compuse de mine, dar fără să utilizez niciun cuvânt al meu, astfel că cele două autoare

– cea a textului din poezii și cea a poeziilor – au scris niște poeme pe care, de fapt, nu ele le-au scris și care nu le pot avea decât pe ambele, *împreună*, ca autoare, acesta fiind și rostul întregului proiect, precum și elementul său de identitate, poate unică.

Multiple paradoxuri vin astfel pe linia autor-cititor-interpret. Luiza Petre Pârvan poate scrie o *nouă* carte când deja nu mai e în viață, pentru că orice autor și orice text reînvie cu fiecare nouă lectură a unui cititor atent – aceste „opere postume” se realizează în și prin cititor. Ca să preiau un citat din jurnalele ei, „lire c’est se faire aussitôt écrivain” (Jean Ricardou, *Problèmes du Nouveau Roman*, Seuil, 1967, p. 26; jurnal, 18 iul. 1988). Tipul de cititor pe care îl reprezintă eu aici este simultan (în același act și la modul cel mai concret) autor și interpret: autor, pentru că eu compun poemele, deși dintr-un text care nu îmi aparține (fac o carte nouă și *cartea nouă* a *altei*/primei autoare); și interpret pentru că, în mod necesar, nu redau textul exact în disponerea pe care o are în original. Alcătuirea poemelor a implicat un proces de selecție, fragmentare, structurare și înlănțuire a materialului. Prin aranjarea în versuri a fragmentelor de jurnal am urmărit să creez o atmosferă, impresii și „imagini” cât mai aproape de cele prezente în jurnale, dar, inevitabil, compunerea poemelor sau re-organizarea textului jurnalelor sub formă de versuri este deja interpretare. În teoria literaturii este recunoscut faptul că interpretarea unui text este o nouă creație; în cazul de față, însă, creația (poemele-jurnal) se suprapune total cu interpretarea, astfel încât apar întrebări fără răspuns: mai este vocea poemelor aceeași cu vocea din jurnale, chiar dacă poemele încearcă să redea o cât mai fidel pe aceasta din urmă? În poeme, nu cumva Luiza Petre Pârvan devine personajul meu? Prima autoare a cărții este propriul „personaj” în jurnalele scrise de ea, cum se întâmplă în orice jurnal sau memorii, dar în cazul special al poemelor-jurnal, prima lor autoare (cea care vorbește la persoana I în poeme) devine

personajul altei autoare (al meu), dar în propriile sale cuvinte și prin propriul jurnal, transpus în versuri.

Așa se face că, în ciuda intenției mele ferme de a o reda cât mai fidel pe prima autoare, se pun probleme legate de fidelitatea față de realitatea și conținutul jurnalelor și a omului însuși care le scrie, ambele fiind ineluctabil ficționalizate la trecerea în poeme, în pofida faptului că nu se abat de la propriul text și, deci, de la identitatea lor primă, neficțională. Desigur, se poate spune că orice jurnal e deja ficțiune și că autoarea jurnalelor deja se ficționalizase singură scriindu-le, astfel încât omul real, Luiza Petre Pârvan, oricum nu este de găsit acolo. Recurg din nou, parțial, la un citat din jurnalele ei: „Peut-on – ou du moins pouvait-on autrefois – commencer à écrire sans se prendre pour un autre? [...] je commence à produire en reproduisant celui que je voudrais être. Ce premier voeu (je désire et je me voue) fonde un système secret de fantasmes [...]” (Roland Barthes, *Roland Barthes*, Seuil/Paris, 1974, p. 103; jurnal, 18 iul. 1988) La limită, deja când ai scris un cuvânt despre o realitate, realitatea aceea dispare ca atare, ea există și are identitate numai sub forma anume în care o redau cuvintele. Autoarea însăși reflectează asupra vieții separate căpătate de oamenii dintr-un jurnal, când scrie: „Oamenii despre care vorbim aici devin «oameni de hârtie» și trăiesc viața acesteia: ei pot rămâne uitați (morți) sau pot fi reînviați – prin recitare.” (jurnal, 20 aug. 2001) Regăsim aici și sensul cuprins în motto-ul cărții de față, epitaful unui poet roman neidentificat, reținut, printre alții, de Possidius, primul biograf al lui Augustin, deoarece îl considera aplicabil și acestuia din urmă: cititorul rostește o voce care e a autorului, ce astfel reînvie, trăiește prin noua citire. Însă, poetul latin ar putea spune nu doar „vocea ta este a mea”, ci și „vocea mea este a ta”, fiindcă cititorul creează prin citire o voce și o operă nouă, „a lui”. Astfel, odată citită și prin citire, opera nu mai aparține (doar) celui care a scris-o, iar autorul, dacă este reînviat prin citire, nu reînvie ca el însuși, ci

ca (mereu) altul. Într-un anumit sens (aș zice, mai primitiv decât cele intens teoretizate), opera nu are autor, are doar cititori, fiindcă opera există numai ca citită și așa cum e citită de fiecare cititor în parte (autorul inclusiv). Parafrazând epitaful lui R.M. Rilke, opera este acel „somn al nimănu sub atâtea pleoape” (*niemandes Schlaf zu sein unter so viel Lidern*).

Așadar, se poate spune că odată ce realul devine cuvânt, el este real *creat*, o ficțiune: în cazul acesta, a vieții Luizei Petre Pârvan, realizată întâi de ea însăși și apoi de mine, prin cuvintele ei. Însă, în ce privește volumul prezent, drama ficționalizării personajului principal e adâncită de variați factori. Întâi, de faptul că Luiza Petre Pârvan nu și-a scris jurnalele cu intenția de a fi publicate și de a se prezenta, deci, unui public cititor: „Aceste însemnări care, poate, vor fi distruse înaintea morții mele sunt dovada necesității imperioase de a fi singură cu mine, de a mă separa de Ceilați, pentru a putea observa mai ușor curba destinului propriu.” (jurnal, 23 aug. 1992). La fel, în poemul-jurnal *Dulceață de vișine*, care preia un text de jurnal din 2002: „scriu în caietul ăsta, / care va fi galben de vreme peste 10 ani / și va putea fi incendiat / fără nicio pagubă.” Se întrevede în rândurile redată un alt factor, înrudit: căutarea de a *nu* se transforma pe sine ficțional. Gândul că jurnalele sunt destinate focului vorbește despre intimitatea și sinceritatea jurnalelor, de păstrarea realității persoanei, de absența estetizării identității și gândurilor acesteia – și, într-adevăr, cine le citește și cunoaște persoana, o recunoaște deplin acolo. Faptul că nu au fost menite și concepute ca jurnale de scriitor o atestă și remarcile privitoare la funcția psihologică pe care acestea o îndeplineau pentru autoare: „«Chaque jour noté est un jour préservé.» (Maurice Blanchot). Cu alte cuvinte însemni zilele prin care treci, ca să ți le re-amintești sau să le conservi. Dar de ce? Când ele sunt făcute din minuscule gesturi insignifiante, din «evenimente» banale, din comportament rutinar, la ce să notez toate aceste «nimicuri»? Mai degrabă, jurnalul e un act de

defulare momentan. Notezi, ca să scapi de o tensiune psihică, ca să uiți ceea ce ai trăit prea intens.” (jurnal, 16 oct. 2001). Sau: „Jurnalul – organizare a unei existențe? Nu cred – mai degrabă martor tăcut care îndură totul și care te poate re-echilibra; un rol psihanalitic, de catharsis – Nu întotdeauna, totuși...” (jurnal, 18 nov. 2001). Dacă jurnalul tace și îndură tot ce îi spui, dacă e mereu acolo (martorul) să te ajute să epurezi trăiri vătămătoare și astfel să te re-echilibrezi, este pentru că el primește adevărul, omul autentic, neficționalizat. Orice psihoterapie funcționează numai în aceste condiții, dacă individul nu se falsifică, ci își comunică adevărul profund. În fine, jurnalul are și o funcție metafizic-experiențială care îi invalidează (din perspectiva autoarei) relevanța pentru oricine altcineva în afara celei care îl scrie. Poemul *Singură, ca ceva firesc* spune: „e 23,30 și scriu în jurnal / nimicuri. Mă gândesc la ce bun? / Se verifică teoria că scrii ca să umpli / vidul interior”. Iar jurnalul explică mai departe: „Într-adevăr, dacă trăiești intens nu mai simți nevoia să scrii, sau cel puțin, asta mi se întâmplă mie” (jurnal, 24 oct. 2001). Aici, „a trăi intens” nu se referă la tumultul psihic ce trebuie descărcat pentru a te reechilibra și a merge mai departe, ci înseamnă a trăi cu sens (aspectul metafizic) și se opune unei vieți pustiite de banal și insignifiant (aspectul experiențial).

În același timp, ca teoreticiană a literaturii, Luiza Petre Pârvan era deplin conștientă de nesinceritatea jurnalelor în general, precum și a comunicării înseși, scrise sau orale. Într-o însemnare din 2 aug. 1994 vorbește de „punerea în scenă” a gândului pe care o presupune jurnalul: „această nesinceritate a oricărui jurnal stă obstacular în fața mea, împiedicându-mă să destăinui firesc ceea ce altă dată, în timpii tinereții era normal ca respirația...”. Iar mai târziu, în 25 mar. 2001, reflectează asupra conflictului insurmontabil dintre comunicare și sinceritate: „Discutam cu studenții despre actele de limbaj și despre condiția de sinceritate și i-am surprins zâmbind discret. E oare posibilă sinceritatea în societate? [...] Fiecare spune ceea ce dorește

celălalt să audă, dacă nu, cineva se supără și se strică echilibrul – convențiile se respectă cu atenție în afara momentelor conflictuale când adevărul se rostește cu duritate pentru a răni. Atunci totul se tulbură și devine incomunicabil, te adâncești în singurătate. Dar nici aici nu găsești alinare. Singurătatea e un vierme care te devoră neîncetat. Când începe să te sufoce, reintri în «lume» și accepți din nou minciuna și neautenticul.” Nesinceritatea pare inerentă comunicării înseși, dar faptul că intruziunile ei o deranjau pe autoarea jurnalelor, apoi legătura pe care aceasta o face între nesinceritate și coexistența cu ceilalți, precum și intenția de a ține un jurnal pentru a „se separa de Ceilalți” spre a se înțelege mai bine (și nu spre a se voala pentru alții), sunt argumente că Luiza Petre Pârvan căuta să nu se automistifice scriind jurnalul și că nu scria cu un public în minte. Poemul *Jurnalul umple* versifică următorul text de jurnal: „nevoia de a ființa în exterior / jurnalul umple / această necesitate”. A satisface această necesitate nu e deloc totuna cu a scrie pentru un public cititor. În același timp, în chiar rolul său cel mai intim, de martor al persoanei autentice, scrisul este o intrare în lumea „celuilalt”, lumea martorului și, în acest sens, este o depărtare de sine, un decalaj interior și deci o *alterizare*, chiar dacă nu și necesar sau automat o falsificare sau o ficționalizare a sinelui. În plus, orice stare interioară își abandonează puritatea și autenticitatea când se în-scrie în ordinea, regulile și universul coerent al limbajului. De la stare la scriere e deja o pierdere și e exact aceea pe care caută să o minimizeze poezii. În acest sens, cineva ar putea îndrăzni să spună că tocmai transformarea textului de jurnal în poeme, transferul său într-un regim de utilizare a limbajului care nu se supune ordinii formale, o redă pe autoarea jurnalelor sie însăși, recuperând sau reactivând „mai viul” stării trăite. Am încercat să realizez asta, dar nu îndrăznesc să spun că am reușit.

Paradoxurile alterizării operate de acest volum sporesc și pentru că, în vreme ce Luiza Petre Pârvan practică scrisul

jurnalului ca distanțare de sine și de oameni (separare de ceilalți, auto-observare, descărcare de tensiune psihică), ca uitare de sine („ca să uiți ceea ce ai trăit prea intens”) și ca nemulțumire de sine (înregistrare a vidului interior), rostul poemelor-jurnal, realizate din cuvintele ei, este tocmai opus: ele caută să o apropie pe autoarea jurnalelor de (mulți) alții și să o salveze uitării, poate tocmai prin mulțumirea paradoxală oferită oamenilor atunci când aceștia își receptează în alții propria nemulțumire. Ea a scris, în parte, ca să uite, eu am scris-o pe ea (din ea însăși), în parte, ca să o păstrez, ca să îi opresc prăvălirea bruscă în groapa comună a umanității unde ne ducem toți ultimamente, înghițiți de uitare. Alunecăm toți acolo, indiferent de expunerea noastră la public, peste vremi, prin ce rămâne scris, fiindcă se păstrează doar scrisul, nu și omul, chiar și atunci când omul scrie despre sine. Persoana este pierdută, chiar când opera rămâne: să ne gândim, de pildă, că la aproape 1600 de ani de la moartea lui Augustin, toată lumea poate ști cine era Augustin, dar nu știm nimic (nimic care să nu fie imaginat) despre cum era *să fii* Augustin. Chiar când abundent material autobiografic neficționalizat (scrisori) se păstrează și când dispariția persoanei e mai recentă în timp (de pildă, cazul lui Vincent Van Gogh, care nici nu era interesat să scrie despre sine „literar”, ca „scriitor”, deși scrisul său e foarte literar), și atunci avem acces doar la informații intime și autentice despre persoană, dar nu și la *realitatea acelei persoane*, la lumea sa vie, generată *din sine* clipă de clipă. Nu vorbesc aici despre incognoscibilitatea ultimă a oricărui om de către un altul și chiar de către sine. Dimpotrivă, mă refer la faptul că persoana e cunoscută prin simplul fapt că este acolo, vie, în fața altcuiva viu, și că își manifestă în felul propriu existența. Prezența sa în fața celuilalt oferă, în sine, cel mai real, ireductibil misterios, dar imediat și firesc mod de cunoaștere. Când viul dispăre, orice posibilitate de cunoaștere a persoanei dispărute, a realității de a fi a acelui om, e deplin pierdută, oricâte scrieri ar fi lăsat în

urmă. Scrierea, literară sau nu, nu poate păstra persoana, păstrează doar ființa scrierii, manifestarea scrierii *ca* scriere și „oamenii de hârtie”. Astfel, luând-o „scrisă” pe Luiza Petre Pârvan din jurnale și inserând-o tot scrisă în poemele-jurnal, reintroducând-o, deci, în scriitură, obligatoriu o împing prin asta în uitare pe Luiza Petre Pârvan cea reală. Și aici se află un alt paradox: am scris-o pe ea simultan ca s-o păstrez și ca s-o uit; ca s-o fac să (mai) fie, dar și ca s-o fac să dispară (în scriere). Ea însăși constata că „scriind [...] trăirea moare și tu odată cu ea” și de aceea se întreba dacă „literatura servește oare [viața]?” (jurnal, 29 iun. 1988). Vladimir Nabokov observase că, odată ce împrumuta unor personaje sau descrieri din romanele sale aspecte îndrăgite ale vieții lui trăite, acelea erau pierdute în „lumea artificială” unde erau plasate, farmecul lor dispărea și ajungeau să fie identificate cu lumea romanului mai mult decât cu sinele său real. Astfel, spre a-și scrie memoriile, Nabokov se străduia din răspuț să salveze ce se mai putea din persoanele și lucrurile proprii vieții care fuseseră date anterior ficțiunii, în variate forme. Cu alte cuvinte, odată inserate artistic în romane, aspectele vieții sale erau uitate ca ale sale și doar cu eforturi mari și rezultate nesigure le mai putea reconstitui identitatea reală, neficționalizată. Încă o dată, cazul cu care mă confrunt e mai complicat, fiindcă poemele sunt simultan memorii, astfel că, spre deosebire de Nabokov, eu nu folosesc viața trăită spre a genera o formă artistică (poemele) mai mult decât folosesc poemele însele pentru a reda viața trăită.

Sigur este că ambele autoare ale cărții de față *nu* au încercat să creeze un personaj din Luiza Petre Pârvan, fie în jurnale, fie în poeme, ci să redea evenimentele ei interioare și exterioare cât mai „fidel” – ceea ce nu e totuna cu „obiectiv”, fiindcă fidelitatea, atât în jurnal, cât și în literatură, înseamnă întotdeauna „subiectivitate”. Un jurnal sau un poem obiectiv e un jurnal sau un poem al nimănui. În același timp, ambele autoare *am scris-o pe* Luiza Petre Pârvan și lumea ei, iar scriind

am intrat în globul magic fără de ieșire al paradoxurilor scriiturii: pe măsură ce o scriem, o alterizăm, iar persoana ei este tot atât de mult ștearsă (uitată) pe cât este și conturată, tot mai clar, prin scris. Ambele scriem deplin conștiente că „ștergerea” operată asupra persoanei reflectă și o ștergere internă, proprie literaturii. Prima autoare echivalează scrierea jurnalului cu „urma picioarelor noastre pe nisip, pe care primul val mai puternic le va șterge cu indiferență”, dar adaugă „Cu această certitudine, îmi voi număra aici pașii...” (jurnal, 29 iun. 1988). Și, după ce preia în jurnal un citat din J.L. Borges, din care extrag aprecierea că „literatura es un arte que sabe [...] enamorarse de la propia disolución”, apare reflecția: „Probabil că aceluiși «mélange»: scriitura/lectură i se datorează și rândurile de față, pornite în egală măsură din nevoia de căutare a liniilor proprii mele ființe, dar și din nevoia de înțelegere, din interior, a acestui «fenomen» al literaturii actuale. Un Jurnal este și nu este literatură și dacă era ca specie încadrat în «literatura de frontieră» (vezi Silviu Iosifescu) acum pare să fie forma cea mai autentică a unei literaturi în soluție.” (jurnal, 18 iul. 1988) Cu alte cuvinte, Luiza Petre Pârvan scrie jurnalul ca să observe o literatură ce se compune în propria soluție și să creeze acest tip de literatură, pe măsură ce se înfiripează și șterge pe sine deopotrivă, prin scris. Iar eu, a doua autoare, scriind așa cum am făcut-o, asum o dublă pierdere-întruchipare a persoanei, care se realizează prin soluția, la rândul lor, a poemelor ca poeme în însăși compunerea lor (din texte fixe, preexistente, ce nu mă au drept autor): o șterg-conturez pe ea, întâi pentru că o scriu, o fac poeme/literatură și apoi, din nou, pentru modul cum îndeplinesc asta, făcând-o autor prin chiar ștergerea auctorialității ei (simultană, în fapt, cu ștergerea auctorialității mele).

Ambele luăm distanță față de persoana despre care scriem. În jurnale, această persoană, care reflectează la ce trăiește, este alta decât cea care trăiește (pur și simplu), dar nu o alta față de sine însăși, fiindcă autoarea jurnalelor este